

treffende, aan
(Groningen.)

op antwoord te
kele, achtereens
len.
chrijven in „De
graag, dat men
tal noodig zijn,
k het voor het
sal ik het doen,
j, ter wille van
zooveel opneem

moeder, die
behoort tot
uwd worden
arover is deze
behoort binnen

door de Kerk
of zij nog gezien

d krijgt, is na
ind geboren en
op.

geen belijdenis
is, kan hij (zij)
laten doopen
zich nemen.
allen wel eens
verbinden (zoo-
een christelijke
zullen dragen
nu niet verder
van uw vraag
een ouder
binnen het
d verbonds-

erft, en dat
hoe moeten
stellen: nog
? het er in den
op de nieuwe

een kind sterft
l, op hetzelfde
tijds, tot volle

hemelbewoners
ot oordeel des
?

n de genieting,
d niet kunnen

we Jeruzalem.
p is, zal daar

elt en hand-
s, is aan die
araan gehoor-
hoorzaamheid,
u wil de calvi-
ij spreekt over
het geschapene

et alles-beheer-
en het gescha-
rdt geschoven,
rijgeerige stel-
wet ten grond-
ch van bewust
it dus van een
eeling van een
gevraagd: hoe
God en Zijn
? En zoo ja:
waar ze hoort?
-systeem het

Prof. Dooye-
in ik bijzonder
wel de groote
euwsche wijs-
ste stelsels der
Leibniz) uit-
oriënteerden
dorde, die als
monia praes-
harmonie tus-
e tot elkander
valificeerd." 29)
geeft tegelijk
erworpen-

erte der Wets-

Wat er in Jesaja 11 staat, in de teekening van het vrede-rijk, is daarmee in het geheel niet in strijd.

Daar wordt ons geleerd, dat alle verwoestende, verdervende machten uit schepping en menschenwereld zullen zijn weggenomen.

Om dat te teekenen gaat de profeet uit van de wereld zooals wij die nu kennen.

Hoe zou het er hier uitzien als alle verniel-zucht, alle moordzucht, alle kwaadheid wegviel?

Dan zoudt ge krijgen, wat Jesaja 11 ons teekent.

Maar daarmee is niet gezegd, dat elk trekje uit dit beeld moet worden gezien als reële teekening van het Nieuwe Jeruzalem.

„Men zal nergens leed doen of verderven op gansch den berg Mijner Heilichheid.”

Dit is de profetie. Maar welke gestalte die wereld precies hebben zal, daarover gaat het hier niet. Zeker mag men hier niet uit afleiden, dat daar kinderen en zuigelingen zullen zijn.

Zeker mag men er niet uit afleiden, dat os en leeuwinstroo zullen eten.

Calvijn heeft het niet goed voor als hij hierin alleen een beeldspraak ziet, die ons zegt, dat eertijds goddelooze en onhandelbare menschen nu vroom en zachtzinnig zijn geworden.

Zeer zeker wil de Heilige Schrift ons ook leeren dat heel het creatuur van bederf en vloek vrij zal zijn; maar hoe het er precies uit zal zien, dat mag men nooit uit een dergelijk profetisch Schriftgedeelte trachten af te leiden.

Dat zullen wij later wel zien.

...

C. Iemand vroeg: „Bij de mededeeling aan de gemeente, dat, door één of meer, voor den kerkeraad belijdenis des geloofs werd afgelegd, wordt niet altijd dezelfde formule gebruikt. Soms zegt men:

„Door den Kerkeraad zijn onderzocht en toegelaten tot het doen van openbare belijdenis van hun geloof, die en die.”

In een andere kerk zegt men eenvoudig: „Toegang tot het Heilig Avondmaal hebben gevraagd, die en die.”

Welke van die twee formules is de beste?

De broeder (br. Both uit Gorcum) meent, dat de eerste formule de beste is, ja, dat de laatste formule zelfs niet juist is.

Hij grondt deze zienswijze hierop:

„Belijdenis doen,” zegt hij, „is een daad. De vier vragen, die bij de openbare belijdenis gesteld worden, beginnen met: Verklaart gij? Geloofst gij? Betuigt gij? Beloofst gij? Dat zijn daden.

En de inleiding tot de vragen luidt: „Gij zijt hier gekomen om voor God en Zijne gemeente belijdenis te doen van uw geloof, ten einde alzoo toegang te erlangen (d.w.z. verkrijgen, verwerven, bekomen) tot het Heilig Avondmaal.”

Door het doen van openbare belijdenis vraagt men dus niet om toegang tot het Heilig Avondmaal, maar wij verkrijgen daartoe toegang. En niet alleen dit, maar wij mogen antwoorden bij den doop, wij mogen als manslidmaten onze stem uithangen bij beroeping van een predikant, of bij verkiezing van ambtsdragers. In 't kort, wij deelen door onze afgelegde belijdenis in de volle rechten van Christus' Kerk.

zijn-aan-die-wet — is „inderdaad het centrale criterium ter principieele onderscheiding van de verschillende standpunten en stroomingen in de wijsbegeerte. In de wetsidee loopt de grenslijn tusschen de immanentie-philosophie in al haar schakeeringen en het Christelijk transcendentie-standpunt in de wijsbegeerte.” 27)

Wanneer dus gesproken wordt van „de wijsbegeerte der wetsidee” dan wordt die wijsbegeerte bedoeld, die de wet Gods aanvaardt, daar waar God Zelf die plaats, n.l. als de grens tusschen Zich en al wat Hij gemaakt heeft. Een wijsbegeerte, die zichzelf nu aan die wet zoo absoluut mogelijk onderwerpt en alle andere filosofieën aan deze wetsidee toetst.

...

Hoe dacht nu Dr A. Kuyper over deze dingen? Men zal lang moeten zoeken naar iemand, die met zoo grooten, profetischen ernst de grens tusschen God en Zijn wereld heeft gehandhaafd. Zijn magistrale rede „De Verflauwing der grenzen” is één vlammend protest tegen de zonde zijner en onzer eeuw: de zonde der grensverdoezeling.

Zijn visionair woord heeft nog volle actualiteit. „Tusschen God en wereld — zoo zei Kuyper — ligt de scherpste grenslijn: die lijn, met wier wegneming alle overige grenslijnen tot schaduwlĳnen verflauwd worden. Immers alle onderscheid in ons bewustzijn, ja, het vermogen zelf van ons bewustzijn, om te onderscheiden, wortelt ten leste in deze primordiale tegenstelling. Denk u haar weg, en het wordt nacht: een nacht bij wier schaduwwachtige donkerheid alles aan uw horizont zich in één vaal grijs oplost.” 28)

27) Idem; p. 59.

28) Dr A. Kuyper, „De Verflauwing der Grenzen”; Amsterdam, J. A. Wormser, 1892; p. 16/17.

Belijdenis doen is dus zeker een actieve daad, die ook hierin zal blijken, dat wij zooveel ons mogelijk is den kerkedienst onderhouden en den armen christelijke handreiking doen.”

Tot zoover deze broeder.

Het komt mij voor, dat hij, al zegt hij overigens wel ware dingen, in de quaestie, waarover het hier gaat zich toch inderdaad vergist.

Waar gaat het bij het belijdenis doen om?

Inderdaad om het toegang krijgen tot het Heilig Avondmaal.

God geeft aan Zijn Bondsvolk twee sacramenten als teekenen en zegelen van het Verbond der genade: doop en avondmaal.

In wezen zijn deze twee sacramenten dezelfde.

Toch is er eenig verschil.

In den doop zijn wij lijdelijk. Daarom kan een klein kind reeds gedoopt worden.

In het Avondmaal zijn wij actief.

Daarom kunnen wij niet eer Avondmaal houden dan nadat wij tot onderscheid van jaren zijn gekomen.

Nu bestaat de droeve mogelijkheid, dat een bondskind, bij het opgroeien, het Verbond niet aanvaardt, maar vertreedt.

Indien hij dat doet en hij zou toch Avondmaal houden, dan zou hij het sacrament ontheiligen.

Nu heeft de kerkeraad, met de gemeente, tegen de ontheiliging van het Verbond te waken.

Daarom mag een bondeling, die tot onderscheid van jaren gekomen is, niet maar zóó tot het Avondmaal des Heeren komen.

Hij moet zich daartoe eerst onderwerpen aan de controle (om het zoo eens te zeggen) van kerkeraad en gemeente.

Daartoe komt hij bij den Kerkeraad en zegt: „Broeders, ik zou wel toegang tot het Avondmaal willen hebben.”

En dan moet de kerkeraad onderzoeken of deze broeder of zuster inderdaad het Verbond heeft aanvaard. Daartoe neemt de kerkeraad hem (haar) belijdenis af en geeft hij zich rekenschap van zijn (haar) wandel.

Maar daarmee zijn wij er niet.

Ook de gemeente moet mee oordeelen of deze bondeling tot het Avondmaal kan worden toegelaten.

Als dus de kerkeraad van oordeel is, dat hij of zij, die zich bij hem heeft aangemeld, toegang kan worden verleend, dan doet hij mededeeling van zijn (haar) naam aan de gemeente.

Waar toe dient dat mededeelen van die namen alzoo?

Hier toe, dat de gemeente ook haar oordeel over de genoemden zal kunnen vormen.

Inderdaad komt die mededeeling hierop neer: „Gemeente, deze menschen hebben toegang gevraagd tot het Heilig Avondmaal; wat dunkt u, kan hun die toegang worden verleend?”

En als dan de gemeente geen bezwaren maakt, dan doen zij, die aan de gemeente werden voorgesteld, straks openbare belijdenis, opdat de gemeente, die over hun wandel heeft geoordeeld, nu ook uit hun mond hoore, dat zij inderdaad het verbond aanvaard hebben.

Nu kan zij rustig en dankbaar straks deze broeders en zusters aan tafel zien schikken.

De formule door br. B. afgekeurd beantwoordt

„Met een Hebreuwsch woord draagt God in de Heilige Schrift het praedicat van Hammabdi, omdat Hij het is, die eerst tusschen Zichzelf en het creatuur, en dienvolgens over heel het erf van het creatuurlijke lijnen trok. Lijnen van ordinantie; lijnen van begrenzing; lijnen van onderscheiding; lijnen van scheiding; lijnen van tegenstelling.” 29)

Het is de groote zonde van het Pantheïsme, dat het die „scherpe grenslijn” tusschen God en creatuur verdoezelt. „Juist deze wortel-tegenstelling, moeder aller creatuurlijke tegenstelling, begint elke pantheïst met te loochenen.” „Neen, niet in den beginne, want een begin was er niet; niet geschapen, want de wereld is eeuwig; en niet hemel en aarde, want uw Jenseits is een droombeeld. De drie diepst uitgesneden grondlijnen onzer onderscheiding alzoo met een strek uitgewischt en verflauwd; ja weggenomen alle grens tusschen God en wereld, tusschen tijd en eeuwigheid, tusschen wat hier is en wat ginds.” 30)

Er is, zoo schrijft Kuyper ergens anders, tusschen God en mensch „een absolute grens gesteld, en die grens ligt op al het geschapene vanzelf geteekend door den gouden zoom van de eigen majesteit des Heeren Heeren”.

De handhaving van deze grens is „de hoofdzake van alle ware religie”. Die hoofdzake immers bestaat hierin, „dat God waarlijk God blijve en de mensch nooit iets anders dan een nietig mensche zij.” En „alle zonde” ligt juist hierin, dat men God en mensch „op eenigerhande wijs poogt te vermengen” 31)

29) Idem, p. 8.

30) Idem, p. 17.

31) Dr A. Kuyper, „IJzer en Leem”, Amsterdam, J. H. Kruyt, 1885; p. 11. Vgl.: „E Voto” I, p. 150; „Er ligt alzoo tusschen den Heere HEERE, die eeuwig is, en zijn schepsel, dat hoe hoog ook, gestadig verandert, een kloof,

dus ten volle aan de bedoeling, die deze afkondiging heeft.

Natuurlijk is belijdenis doen een daad. Maar dat wordt door deze formule allerminst ontkend.

Deze formule bedoelt alleen aan de gemeente de gelegenheid te geven haar taak met betrekking tot het heilighouden van het sacrament te volbrengen, om zoo aan de genoemde broeders en zusters den weg tot de daad van de openbare belijdenis te openen.

Natuurlijk kan de eerste formule ook wel gebruikt worden. Zakelijk beteekenen beide formules precies hetzelfde.

De eerste formule kunt ge aldus omschrijven:

„Die en die hebben toegang gevraagd tot het Heilig Avondmaal; wij, als kerkeraad hebben geen bezwaar dien toegang te verleen; maar nu, gemeente, hoe is uw oordeel daarover?”

In de tweede formule wordt verondersteld, wat in de eerste formule met zooveel woorden wordt gezegd, maar daarin wordt duidelijker tot uitdrukking gebracht de bedoeling om het oordeel der gemeente over de vraag om toegang tot het Avondmaal.

En nog eens, daar gaat het hier om.

Ik zou zeggen, dat het hier in elk geval niet geldt een zaak, waarover men in de gemeente eenige moeilijkheid zou mogen hebben.

D. v. D.

Over Vrouwenzending.

Vandaag noodig ik u allemaal bij me op bezoek. Ja zeker, al m'n lezeressen. De gemakkelijke stoelen staan klaar en bij den lekkersten banket-lakker van de stad (het is een gereformeerde, hoor!) heb ik de koekjes laten halen: heerlijk-gevulde turfjes, knappende boterkoekjes, en kaasbolletjes voor wie toevallig juist aan een vernagingskuur bezig is. Want ik heb graag, dat er niemand thuis blijft; de zaak, die ons samenroept, is te belangrijk.

Wat het dan toch is, waarover we samen moeten praten?

Herinnert u zich nog den vreugdigen Meisjesbondsdag van het vorige jaar, toen meer dan achtduizend gereformeerde meisjes de groote Nenytohal te Rotterdam vulden? Dat was een heel bijzondere toogdag; bijzonder door het samenzijn, allen tegelijk; in die ééne groote zaal; bijzonder door den jubileumglans van het 20-jarig bestaan; bijzonder ook nog om iets anders.

Want de meisjes hebben dit vierde lustrum wel op heel aparte wijze gevierd. Zóó sympathiek, zóó echt christelijk, dat het ons, ouderen, beschamen moet.

Máanden voor den Pinkstermaandag zijn ze aan het sporen gegaan. Op alle kleine en groote plaatsen, waar Gereformeerde meisjes wonen, vanaf het Friesche Paesens tot aan het Zeeuwsche Axel, stond op de vereenigingstafel de bus en elke week gingen in die bus de centen, de halve stuivers, misschien eens een enkel dubbeltje, voor de jubel-

De grens wordt, zooals Kuyper zegt, bepaald door de eigen majesteit, d.w.z. de souvereiniteit des Heeren HEEREN. 32) Die Souvereiniteit gaat over al het geschapene. Al wat bestaat dankt zijn aanzijn aan die Souvereiniteit en is en blijft er in ieder opzicht aan onderworpen.

Nader die Souvereiniteit analyseerend betoogt Dr Kuyper, dat daarin ligt vierderlei moment. 1e De Souverein heeft dat waarover Hij Souverein is in absoluut bezit.

2e Hij heeft het gemaakt naar eigen goedvinden.

3e Ook de grondstoffen voor zijn maaksel riep Hij vrijwillig in het leven.

4e Hij bepaalde de wetten, die de aan Zijn Souvereiniteit onderworpen schepselen in hun werking beheerschen en in hun onderlinge verhouding regelen zouden. 33)

God de Souverein staat dus tot zijn geschapen wereld in een betrekking van:

1e Absoluut Bezitter tot bezitting;

2e Schepper-in-vrijmacht tot schepsel;

3e Wetgever in absoluten zin tot dat wat onder die wet staat.

Wanneer nu Dr Kuyper eerst met klem betoogt, dat er een grens is tusschen God en Zijn geschapen wereld en daarna op bovengenoemde wijze die grens teekent, dan wijst hij dus ook met nadruk op het grenskarakter der wet Gods. God stelde de wetten en handhaaft die en de schepselen zijn aan die wetten onderworpen.

H.

C. V.

een scheiding, een grenslijn, en alle godsvrucht en alle aanbidding eisch, dat het menschenkind deze grenslijn stipt zal eerbiedigen”. Vgl. ook: p. 97, 204, 343, 353, 357; II, p. 15, 204.

32) Dr Kuyper zegt b.v. in zijn: „E Voto”; I, p. 73: „Zijn zonde was „tegen de hoogste majesteit Gods” of gelijk wij meestal zeggen, tegen de Souvereiniteit van den Heere HEERE bedreven”.

33) Dr A. Kuyper; „Ons Program” (met Bijlagen), Amsterdam, J. H. Kruyt; 1879; p. 67.